

Uunga siunnersuut: Umiarsualivimmiinnermut aamma umiarsuarni takornarianik angallassisuni ilaasut akileraarutaat pillugit inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xx 2015-imeersoq

(Umiarsuarni takornarianik angallassisuni ilaasut akileraarutaannik aamma ilaasunik nalinginnaasunik takornarianillu angallassinermi ilaasut akileraarutaannik atorunnaarsitsineq)

pillugu

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerreqarnerani saqqummiunneqartoq

Suliarinninnermini ataatsimiititaliaq ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Imanuelsen, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lyngø, Atassut, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Jess Svane, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Tillie Martinussen, Demokratit
Inatsisartunut ilaasortaq Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqtigiiit
Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqtigiiit
Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqtigiiit

Ulloq 19. marts 2015-imi siullermeerinerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Inatsisissatut siunnersuutip kingunerissavaa umiarsuarni takornarianik angallassisuni ilaasut akileraarutaata 1. januar 2015 aallarnerfigalugu atorunnaarsinneqarnissaa. Taarsiullugu umiarsuarni takornarianik angallassisuni ilaasut akileraarutaat umiarsualivimmiinnermut akileraarutinnngortinneqassaaq, umiarsuup usitussusia (BT/BRT) aallaavigalugu naatsorsorneqartussamik. Taamaaliornikkut nunatsinni akileraaruseeriaaseq Svalbardimi Islandimilu akileraaruseeriaatsinut naleqqussarneqassaaq. Allanguinerup kingunerissavaa umiarsuit takornarianik angallassisut Kalaallit Nunaanni umiarsualivimmut nunalinnerini tamani umiarsualivimmiinnermut akileraarutip akilerneqartarnissaa akileraarutillu ilaasumut ataatsimut naatsorsorlugu qaffasissusiata malunnaatilimmik appartinneqarnissaa.

Aammattaaq angalanernut Danmarkimiit, Savalimmiuniit nunanilluunniit allanit aallaaveqartunut ilaasunik nalinginnaasunik takornarianillu peqataaffigineqartunut ilaasut akileraarutaat atorunnaarsinneqarpoq.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siunnersuut naalackersuisooqatigiit partiivinit nalinginnaasumik taperserineqarpoq. Siunnersuut maannatut iluseqartoq Inuit Ataqtigiit tapersingilaat, taamali annertutigisumik allanguinginnissaq qulakkeerniarlugu naapeqatigiiffusinnaasumik aaqiisoqarsinnaanera siunertarlugu siunnersuutip ataatsimiititaliamit suliarineqartussanngorlugu innersuunneqar-nissaa kissaatigalugu. Taamaattumillu siunnersuutip nassatarisaanik iluanaarutissat ikinne-runissaat qanoq iliorluni isertinneqarsinnaanersut Inuit Ataqtigiit oqaaseqartuata ujartorpa.

3. Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuutip matuma ataatsimiititaliamit suliarineqarneranut atugassatut tusarniaanermut akissutigineqartut assilineri ataatsimiititaliamit pissarsiarineqarput. Ilusiliinissamut pi-masaqaatit Inatsisartut Siulittaasoqarfiannit aalajangersakkat naapertorlugit tusarniaanermut akissutit inatsisissatut siunnersuutitut Inatsisartunit suliarineqartussatut tunniunneqartunut ilanngunneqartartussaammata ataatsimiititaliap Naalackersuisunut eqqaasitsissutigissavaa.

Tusarniaanermut killigitinneqartoq piffissarlu tusarniaaffiusoq ataatsimiititaliamit uparuar-neqassapput, tassami piffissap sulinngiffiusup, tamatumalu kingunerisaanik tusarniaaffigine-qartut ullut suliffigisassaasa nalinginnaasumik ikinnerunerat Naalackersuisunit annertu-nerusumik isiginiarneqassasoq naatsorsuutigineqartariaqarmat.

KANUKOKA-mut isumaqatigiissutit Naalackersuisunit malinneqarsimannginnerat pissuti-galugu inatsisissamik piareersaalluni sulinermi tusarniaaffigineqartut ilanngussaqaannginnerat paasillugu ataatsimiititaliamit assut ajuusaarutigineqarpoq. Naalackersuisut tusarniaassu-taannut KANUKOKA-p akissuteqarneranit Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinnissaata aallartinnissaata tungaanut qaammatit arfineq pingasut ingerlasimapput. Taamaattumillu ataatsimiititaliap isumaa malillugu KANUKOKA-p tusarniaavigineqarsinnaaneranik periarfissaqarlualuarluni.

Tamatuma peqatigisaanik ataatsimiititaliap paasivaa tusarniaanermut akissuteqartut sinnerinit siunnersuut tikilluaqquneqartoq.

4. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Tikittartut ikiliartuinnarnissaat naatsorsuutigalugu isertitassat 8 mio. kr.-it missaannik ikinne-runerannik siunnersuut kinguneqassasoq naatsorsuutigineqartoq ataatsimiititaliamit paasine-qarpoq. Siunnersuulli takornariartitsinermik inuussutissarsiummut pitsaasumik kinguneqassa-soq naatsorsuutigineqarpoq.

Umiaarsuarni takornarianik angallassisuni ilaasut akileraarutaanik atorunnaarsitsineq umiar-suit, angallassinerit ilaasullu nunatsinnukartut amerlinerannik nassataqartussatut Naalakker-

suisunit naatsorsuutigineqarpoq. Taamaattumillu ungasinnerusoq isigalugu siunnersuut nunami takornariaqartitsinermik inuussutissarsiuteqarnermi suliffissanik amerlanerusunik kaavii-aartitaqarnerulernmillu nassataqassasoq naatsorsuutigineqarpoq.

Ataqatigiittut siuliani oqaatigineqartut Naalakkersuisunillu siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini nassuiaatigineqartut annertunerusumik paasinarsisinneqarnissaat anguniarlugu siunnersuummik suliarinninnerminut atatillugu ataatsimiititaliaq apeqquteqarpoq. Apeqqutit akissutillu isumaliutissiisummut ilanngussatut ilanngunneqarput (**ilanngussaq 1**).

5. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Tunngavissat pigineqartut tunngavigalugit allatut naliliinissaminut ataatsimiititaliaq pissutissaqarsorinngilaq.

6. Ataatsimiititaliap inassuteqaataa

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumup, Demokraatit Atassutillu ilaasortaataataat amerlanerussuteqarluni oqaaseqaammik imaattumik saqqummiussiumapput:

Umiarsuarni takornarianik angallassisuni ilaasut akileraarutaannik atorunnaarsitsineq, tassungalugu taarsiullugu umiarsualivimmiinnermut akileraarummik atuutilersitsineq ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut akerlerinngilaat, tamanna takornariartitsinermik inuussutissarsiutip siuariartorneranik pilersitsissappat. Siunnersuutip kingunerisaanik isertitat piffissaq qaninnerusoq isigalugu ikileriarnissaat ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut akueraat. Taamaaliernerli takornariartitsinermik inuussutissarsiutip suliassaqarfimmut naalakkersuisooqatigiit anguniaat naapertorluinnarlugit siuariartulerneranik pilersitseqataassasoq ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut naatsorsuutigaat.

Tamanna tunngavigalugu siunnersuut Inatsisartunit akuerineqassasoq **Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumup, Demokraatit Atassutillu ilaasortaataasa inassutigaat.**

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqatigiit ilaasortaataataat ikinnerussuteqarluni oqaaseqaammik imaattumik saqqummiussiumapput:

Takornariartitsinermi atugassarititaasut pitsanngorsarnissaat pillugit Inuit Ataqatigiit Naalakkersuisut isumaqatigaat. Takornariartitsinermi suliffiit isertitalu amerlanerusut pissarsiarissavavut. Umiarsuarnik takornariartaatinik takornariartitsinermut atatillugu aningaasartuutit appartinneqarnissaat Inuit Ataqatigiit peqataaffigerusuppaat. Isumaqarpugulli ilaasunut akitsuu- tip peerneqarnissaa, tamatumunngalu taarsiullugu umiarsualivimmiinnermut akileraarummik atuutsitsisoqalernissaa naammattumik paasinarsisinneqanngitsoq. Ataatsimiititaliap apeqqutaanut Naalakkersuisut akissutaatigut taama isumaqarnerput tunngavissinneqarpoq. Suliap erseqqinnerusumik misissorneqarnissaa Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliami amerlane-

russuteqartunit kissaatigineqanngimmat Inuit Ataqtigiit ajuusaarutigaa. Inatsisartut Naalakkersuisullu akornanni naapeqtigiissinnaanermut periarfissaqartoq neriutigisimagaluarparput. Pingaartumik aningaasartuutit appartinneqarnissaat tunngaviatigut isumaqtigigatsigu. Siamasissumik isumaqtigiinnissaq anguniarneqassasoq aammaarluta kaammattuutigissavarput.

Ilaasunut akitsuutip qaffasinnera umiarsuit takornariartaatit nunatsinnut tikittartut ikilinerannut kisimi pissutaatinneqarsinnaanngitsoq Inuit Ataqtigiit isumaqarput. Imartani sikulinni angalanermi navianartorsiorsinnaaneq akisussaaffeqarnerlu inuussutissarsiummik ingerlataqartunut maanna nalorninartorsiortitsipput. Tamanna umiarsuit tikittartut ikilinerannut aamma sunniuteqarsimasoq isumaqarpugut. Taamaattumik tamatumunnga periusissamik atorluarneqarsinnaasumik pisariaqartitsisoqarpoq. Ilaatigut nunatsinni nittarsaassisarnerup taama anner-tussuseqarluni annertunerullunuunniit ingerlatiinnarneqarnissaa pingaaruteqarpoq. Taamaattumillu umiarsuarni takornariartaatini ilaasunut akitsuutip peerneqarnera aningaasalersor-sinnaajumallugu suliamut tassunga aningaasaliissutit 1,6 millioner kr.-it Naalakkersuisunit peerneqarnerat akerlaraarput. Aningaasartuutit annikilliseriarlugit illuatungaatigut nittarsaassisarnerup sipaaruteqarfigineqarnera naapertuutinngitsutut isigaarput.

Umiarsuit takornariartaatit sumiiffinnut, tamatumanilu pingaartumik mikinerusunut tikittartut ikileriarnissaat Inuit Ataqtigiit aamma ernummatigaat. Tamanna illoqarfinni nunaqarfinnilu mikinerni taakkunannga isertitaqarnissamik annertuumik pisariaqartitsigaluartuni isertitassat annikillinerannik kinguneqassaaq. Tamanna pillugu akissutit Naalakkersuisunit pissarsiarisavut Inuit Ataqtigiinnut ernumajunnaartitsinngillat.

Kiisalu isumaqarpugut takornariartitsinermut tunngasuni akitsuutinik appaaneq umiarsuarnut takornariartaatinut taamaallaat atuutsinneqassanngitsoq. Silaannakkut angallannermi aallannermut minnermullu akitsuutit appartinneqarnissaannut periarfissaqarnerasoq misissorneqaaqqaartariaqartoq isumaqarpugut. Timmisartunut akitsuutinik appaasoqassappat tamanna Mittarfeqarfinnut artukkiutaassanngitsoq erseqqissaatigerusupparput. Nunatta Karsia aqutigalugu aaqqiissuteqartoqassasoq siunnersuutigaarput. Aningaasartuutit allatut iliorluni apparneqarnissaat Inuit Ataqtigiinnit tikkuarparput. Tassalu akitsuutit allaanerusumik katitissagivut aammalu timmisartumik angallannermut akitsuutit Naalakkersuisunit assinganik eqqumaf-figiniarneqassasut. Isummagut tusaaniarneqarsimanngimmata ajuusaarutigiinnarsinnaavarput. Tamanna tunngavigalugu ajuusaarutigaaarput siunnersuut itigartittariaqaratsigu.

**Tamanna tunngavigalugu Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititalia-
mi ikinnerussuteqartut Inuit Ataqatigiit ilaasortaatitaasa inassutigaaat siunnersuut
Inatsisartunit itigartitsissutigineqassasoq.**

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap
siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Jens Immanuelen,
siulittaasoq

Steen Lynge

Jess Svane

Tillie Martinussen

Naaja Nathanielsen

Sara Olsvig

Peter Olsen